

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08

Ärende
TN 2026-0182

Handläggare
Johan Nordenblank
johan.nordenblank@regionstockholm.se

Trafiknämnden
2026-05-26

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Svar på skrivelse från Anna Sehlin (V) och Lina El Yafi (V) angående uppföljning av arbetsmiljökrav

Förslag till beslut

Trafiknämnden beslutar följande.

- Skrivelsen angående uppföljning av arbetsmiljökrav av Anna Sehlin (V) och Lina El Yafi (V) anses besvarad med hänvisning till vad som anges i förvaltningschefens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

I ärendet ges svar på Anna Sehlins (V) och Lina El Yafis (V) frågor angående hur kriterierna är formulerade gällande attraktiv arbetsgivare och goda arbetsvillkor, hur trafikutövaren lever upp till kraven gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor, om en avikelsehanteringsprocess angående arbetsmiljön för personalen inletts, om frågor gällande fordonens skick, standard och säkerhet samt slutsatser kring trafikutövarens inrapporterade säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser och mörkertal avseende säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser i uppdragsavtal E45HN (Handen/Nynäshamn).

Förvaltningens förslag och motivering

Trafikförvaltningen delar uppfattningen att varken resenärer eller andra trafikanter ska behöva känna otrygghet i eller i anslutning till kollektivtrafiken och att en god arbetsmiljö för bussförare, liksom trafiksäkra fordon, utgör grundläggande förutsättningar för detta. En god arbetsmiljö för bussförare är

även avgörande för att säkerställa kompetensförsörjningen inom yrket. Detta möjliggör i sin tur SL-trafikens fortsatta utveckling och konkurrenskraft, bidrar till att uppfylla långsiktiga mål samt främjar skapandet av en sammanhållen och tillväxtorienterad region. Det växande behovet av kollektivtrafik inom regionen ställer dessutom höga krav på trafiksäkerheten och på att kollektivtrafiken även fortsättningsvis är utformad på ett säkert sätt.

Att attrahera ny personal samt att behålla befintliga medarbetare inom kollektivtrafiken är inte en utmaning som enbart är kopplad till SL-trafiken. Det råder exempelvis en nationell brist på bussförare, vilket påverkar kollektivtrafiksektorn i stort. För att motverka denna utveckling deltar trafikförvaltningen i ett branschgemensamt forum inom Svensk Kollektivtrafik, där beställare, trafikutövare och fackliga organisationer gemensamt arbetar för att stärka kollektivtrafikbranschens attraktivitet. Inom ramen för detta arbete pågår en samlad satsning med syfte att utveckla förutsättningar, avtalsvillkor och arbetssätt som bidrar till en mer attraktiv bransch och förbättrade villkor för bussföraryrket.

1. *Hur är kriterierna formulerade för vad som bedöms som godtagbart respektive som en brist avseende Trafikutövarens ansvar gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor?*

Trafikförvaltningens arbetssätt utgår från och lägger stor vikt vid den svenska modellen, som bygger på dialog mellan arbetsmarknadens parter och på arbetsvillkor i enlighet med gällande kollektivavtal. Arbetsgivaransvaret ligger hos trafikutövaren, och det är därmed också trafikutövaren som ansvarar för den konkreta utformningen av arbetsmiljö och arbetsvillkor.

Trafikförvaltningens uppföljning av kraven i avtalet avseende attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor i uppdragsavtal E45HN utgår därför i första hand från inrapporterade indikatorer och övergripande trender. Syftet är att följa hur trafikutövaren aktivt arbetar med frågorna gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor över tid och för att säkerställa att det finns processer och åtgärder som bidrar till en förbättring. Uppföljningen fokuserar således främst på utveckling, riktning, processer och åtgärder snarare än på enskilda fasta nivåer för respektive indikator.

De indikatorer som trafikutövaren enligt uppdragsavtalet E45HN ska rapportera kvartalsvis är personalomsättning per personalkategori, sjukfrånvaro per personalkategori, attraktiv arbetsgivare (trivsel) per personalkategori, andel kvinnor och män per personalkategori samt åldersfördelning per personalkategori.

2. *Utifrån den i avtalet stipulerade kvartalsvisa rapporteringen, bedömer Beställaren att Trafikutövaren i E45HN lever upp till kraven gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor, eller inte?*

Enligt den rapportering som trafikförvaltningen hittills har mottagit redovisar trafikutövaren en försämring avseende attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor. Uppdragsavtalet är dock bara cirka åtta månader gammalt, vilket innebär att det ännu inte har inkommit tillräckligt många rapporter för att göra några omfattande trendanalyser.

3. *Har Beställaren nåtts av någon information angående arbetsmiljön för personalen i E45HN som föranlett något agerande?*

Trafikförvaltningen mottog information rörande personalens arbetsmiljö i E45HN efter att skyddsorganisationen, som representerar yrkesverksamma i Handen och Nynäshamn, kontaktade trafikförvaltningen. Under vintern hade trafikförvaltningen även ett möte med skyddsorganisationen mot bakgrund av de trafikutmaningar som förekom inom avtalsområdet. Syftet med mötet var bland annat att föra en dialog kring befintliga utmaningar samt att diskutera möjliga åtgärder framåt, med beaktande av respektive parts roller och gällande avtalsförutsättningar.

4. *Har Beställaren inlett en avikelsehanteringsprocess med anledning av brister i uppfyllandet av de krav som följer av uppdragsavtalet E45HN avseende goda arbetsvillkor och attraktiv arbetsplats?*

Mot bakgrund av den åtgärdsplan som finns i E45HN har trafikförvaltningen och trafikutövaren sedan lång tid tillbaka fört en dialog avseende goda arbetsvillkor och en attraktiv arbetsgivare och trafikutövaren har redovisat orsaker till de konstaterade försämringarna. Som en del av åtgärdsplanen redovisade trafikutövaren vilka åtgärder som man avsåg vidta och dessa åtgärder effektbedömdes av trafikförvaltningen. En bidragande orsak till

bristerna avseende attraktiv arbetsgivare och goda arbetsvillkor var förarnas schemaläggning då trafikplan och tjänstepaket inte fungerade tillfredsställande. Detta ledde till en oförutsägbar arbetsdag, då tjänstepaketet var inkonsekvent avseende personalbyten samt känsligt för trafikstörningar, vilket i sin tur ökade stressnivåerna och påverkade bussförarnas arbetsmiljö negativt. En konkret åtgärd som vidtogs var att öka robustheten i trafikplanen och tjänstepaketet genom bland annat förbättrade körtider. Dessa åtgärder har resulterat i en mer stabil och förutsägbar arbetsdag för bussförarna.

I samband med att trafikförvaltningen mottog information från skyddsorganisationen inom E45HN avseende de anställdas arbetsmiljö begärde trafikförvaltningen även in kompletterande uppgifter från trafikutövaren gällande personalens psykosociala arbetsmiljö.

5. *Har Beställaren genomfört annonserade respektive oannonserade kontroller av fordon i depå under tiden för uppdragsavtal E45HN och vad har de i så fall gett för resultat angående skick, standard och säkerhet?*

Sedan trafikstarten i augusti 2025 har äldre, traditionella biodieselbussar trafikerat inom E45HN. Detta beror på försenade leveranser av elfordon, vilket i sin tur är en följd av en förskjuten trafikstart med anledning av rättsliga tvister. Kontroller av fordonens tekniska status sker löpande inom ramen för gällande regelverk och i enlighet med trafikoperatörernas ansvar. Därutöver genomför trafikförvaltningen egna fordonsinspektioner, såväl annonserade som oannonserade, vid depåerna samt stickprovskontroller, inom vilka även besiktningsunderlag kan begäras in.

Operatörerna ska även årligen inkomma med uppgifter om antalet genomförda besiktningar, och förvaltningen följer upp att fordon besiktigas inom fastställda intervall. Dessa uppföljningar kompletterar de kontroller som utförs av Bilprovningen och bidrar sammantaget till att säkerställa att bussflottan upprätthåller en hög teknisk och säkerhetsmässig standard. Under våren levereras successivt nya emissionsfria elbussar till E45HN, samtidigt som de äldre biodieselbussarna fasas ut.

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08

Ärende
TN 2026-0182

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

6. Vad för slutsatser har Beställaren dragit av de av Trafikutövaren i E45HN inrapporterade säkerhets- och trygghetsrelaterade händelserna?

Enligt kraven i uppdragsavtalet E45HN ska trafikutövaren rapportera säkerhets-, trafiksäkerhets- och trygghetsrelaterade händelser i enlighet med vid var tid gällande instruktioner. Detta innebär i dagsläget att en ifylld så kallad SÄB-0495-blankett ska skickas in till trafikförvaltningen. Trafikutövaren har även ett eget händelserapporteringssystem som digitalt överför information till trafikförvaltningen via ett system benämnt STAR (Säkerhets- och trygghetsrelaterad avvikelserapportering).

Enligt de inrapporterade säkerhets- och trygghetsrelaterade händelserna, det vill säga händelser som klassificeras som allvarliga och som har inkommit via SÄB-0495, föreligger ingen betydande avvikelse vad gäller vare sig antal eller typ av händelser mellan det tidigare uppdragsavtalet E23 och det nuvarande uppdragsavtalet E45HN.

7. Hur bedömer Beställaren frågan om mörkertal avseende säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser?

Trafikförvaltningen har under en längre tid fört en dialog med samtliga trafikutövare om vikten av att rapportera in säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser. Detta har resulterat i att antalet inrapporterade händelser har ökat sedan 2023. Samtidigt bedöms det fortfarande finnas ett betydande mörkertal avseende säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser. Detta är inte en utmaning som är unik eller särskilt utmärkande för busstrafiken i Handen och Nynäshamn, utan gäller för kollektivtrafiken i stort. Bidragande orsaker till mörkertalet är bland annat att säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser ofta bygger på subjektiva bedömningar och upplevelser. Problematiken är särskilt påtaglig vad gäller tillbud, det vill säga händelser där en olycka var nära att inträffa men inte faktiskt inträffade. Därtill förekommer att vissa händelser bedöms som alltför obetydliga för att rapporteras.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande
- Skrivelse från Anna Sehlin (V) och Lina El Yafi (V) angående uppföljning av arbetsmiljökrav

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08

Ärende
TN 2026-0182

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Skickas till

-

Erik Norling
Förvaltningschef

Johan Nordenblank
Chef trafikavdelningen

Trafikförvaltningen
TrafikavdelningenTJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08Ärende
TN 2026-0182Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

1 (3)

SKRIVELSE
2026-02-18

Vänsterpartiet

Trafiknämnden

Angående uppföljning av arbetsmiljökrav

Under det senaste halvåret har det varit stora bekymmer med busstrafiken på Södertörn, i avtalet med Nobina som går under namnet E45HN. På trafiknämnden den 20 januari 2026 berättade förvaltningschefen att de så kallade leveransproblemen hanteras genom en åtgärdsplan och att punktligheten förbättras med T26 och nya tjänstepaket samt att Torvalla bron återöppnades den 9 januari vilket förväntas medföra en stor positiv effekt. Vi hoppas självklart att så blir fallet.

Vi i Vänsterpartiet är dock starkt oroade/bekymrade över bussförarnas och övrig personals arbetsmiljö. Det rapporteras om förare som arbetar under mycket pressade förhållanden och hög stressnivå. Långa pass, korta pauser och regleringstider som uteblir när tidtabellen är för tight. Förare som är trötta och stressade medför risk för sjukdomsfall, misstag och olyckor. Förare blir sjukskrivna på grund av stressrelaterade åkommor och många säger upp sig på grund av de orimliga arbetsvillkoren som råder. Förarnas bristande arbetsmiljö drabbar inte enbart förarna utan även tredje man. Som resenär eller trafikant ska en inte behöva vara rädd. Vidare har det kommit till vår kännedom att fordon med allvarliga brister som påverkar trafiksäkerheten sätts i trafik, vilket naturligtvis påverkar personalens, resenärernas, andra trafikanters och allmänhetens säkerhet.

I de nya avtalen Trafikförvaltningen tecknar med trafikutövarna ställs det krav på en god arbetsmiljö. I E45HN-huvudavtal under punkt 2.5 Personal och utbildning hänvisas det bland annat till Bilaga 2A. I bilagan preciseras de arbetsmiljökrav trafikförvaltningen ställer på trafikutövarna. De första två styckena under rubriken för avsnitt 2, "Trafikutövarns ansvar gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor", lyder:

Trafikutövare ska eftersträva anställningsvillkor för bussförare och servicepersonal som medverkar till yrkesstolthet och vilja att stanna kvar i yrket samt bidra till kollektivtrafikens utveckling.

Trafikutövare ska i sin personalpolitik arbeta aktivt för en attraktiv arbetsplats, eftersträva låg personalomsättning och låg sjukfrånvaro hos bussförare och servicepersonal

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08

Ärende
TN 2026-0182

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

2 (3)

Avseende rapportering hänvisas det till Bilaga 8. Där står det under avsnitt 2.13 Social hållbarhet att:

Trafikutövaren ska under Avtalstiden rapportera in av Beställaren efterfrågade belägg samt övrig data/avseende attraktiv arbetsgivare och goda arbetsvillkor, se Bilaga 2A avsnitt 2.

I samma bilaga preciseras den information som ska rapporteras in och att det ska ske kvartalsvis:

*Goda arbetsvillkor och attraktiv arbetsplats:
- Personalomsättning per personalkategori
- Sjukfrånvaro per personalkategori
- Attraktiv arbetsgivare (trivsel) per personalkategori
- Andel kvinnor och män per personalkategori
- Åldersfördelning per personalkategori*

Trafikutövare ska i sin personalpolitik arbeta aktivt för en attraktiv arbetsplats, eftersträva låg personalomsättning och låg sjukfrånvaro hos bussförare och servicepersonal

I samma bilaga, Bilaga 8, finns även avsnittet 4 Avvikelsehantering. Inledande stycket lyder:

Ett centralt åtagande för Trafikutövaren är att brist i utförande av Trafikutövarns åtaganden inom Uppdragsavtalet ska avhjälpas snarast efter att bristen uppkommer och dessutom förebyggas så att den inte uppkommer på nytt. Utöver att avhjälpas bristen ska den underliggande orsaken till bristen undanröjas.

I 4.2 Avvikelsehanteringsprocessen redogörs det för de olika stegen som vidtas när brister i uppfyllandet av de krav som följer av uppdragsavtalet föreligger. Första steget är rättelse, att Trafikutövaren skyndsamt och på eget initiativ avhjälpas bristen, och det sista är att Beställaren har rätt att innehålla Trafikutövarns ersättning.

När det gäller fordonens skick har Beställaren, enligt Bilaga 8, rätt att genomföra både annonserade och oannonserade kontroller av fordon i depå som är klara att tas i trafik samt av fordon i trafik. Aspekter som kontrolleras är fordonens skick och standard, samt säkerhet.

Med hänvisning till ovanstående önskar vi svar på följande frågor:

1. Hur är kriterierna formulerade för vad som bedöms som godtagbart respektive som en brist avseende Trafikutövarns ansvar gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor?

Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-04-08

Ärende
TN 2026-0182

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

3 (3)

2. Utifrån den i avtalet stipulerade kvartalsvisa rapporteringen, bedömer Beställaren att Trafikutövaren i E45HN lever upp till kraven gällande attraktiv arbetsplats och goda arbetsvillkor, eller inte?
3. Har Beställaren nåtts av någon information angående arbetsmiljön för personalen i E45HN som föranlett något agerande?
4. Har Beställaren inlett en avikelsehanteringsprocess med anledning av brister i uppfyllandet av de krav som följer av uppdragsavtalet E45HN avseende goda arbetsvillkor och attraktiv arbetsplats?
5. Har Beställaren genomfört annonserade respektive oannonserade kontroller av fordon i depå under tiden för uppdragsavtal E45HN och vad har de i så fall gett för resultat angående skick, standard och säkerhet?
6. Vad för slutsatser har Beställaren dragit av de av Trafikutövaren i E45HN inrapporterade säkerhets- och trygghetsrelaterade händelserna?
7. Hur bedömer Beställaren frågan om mörkertal avseende säkerhets- och trygghetsrelaterade händelser?

Anna Sehlin & Lina El Yafi, Vänsterpartiet